

**AVUI
RECOMANEM**
LLIBRES AL PASSEIG
LLUÍS COMPANYS

Últim dia de La Setmana del Llibre en Català

Entre els actes d'avui, homenatge a Feliu Formosa (12 h), lectura dramatitzada de textos d'*Olor de colònia*, de Silvia Alcántara (13.15 h), novel·lats de terror (17.15 h) i tarda jove amb autors com Maite Carranza, Care Santos, Judith Espígal, Cristian Olivé o Aina Li (17.30 h).

Més informació a:
www.lavanguardia.com/cultura

Sexe, luxe i oenagés

■ A la tercera part de la novel·la hi apareix un nou tipus de personatge: dones blanques europees, voluntàries d'oenagés, en programes de la Unió Europea, que s'allotgen en hotels de luxe, condueixen cotxes de gamma alta i mantenen relacions amb homes africans. Gurnah parla de Geraldine Bruno i de Maria Caffrey així: "Una és una professional, endurida per les experiències, i l'altra és una jove voluntària que ha agafat sis setmanes lliures de la seva feina per

si fos una parent. És molt comú que les persones que treballen amb una família en siguin considerades membres. I si li passa res a algú, ells són els primers que van a la casa per ajudar. Avui, la majoria de la gent ja no pot permetre's tenir un servent. Però, si poden, el tracten com un membre secundari de la família.

Aquí la religió és més important que en altres llibres seus, amb les escenes de la mesquita on se socialitza.

La religió era molt important per a la gent d'aquelles generacions. Torna a ser-ho en vastes parts de l'Àfrica Oriental. Hi ha un ressorgiment de la religió i, en concret, de l'islam, molta gent va a la mesquita cada dia. No es tracta necessàriament de cap forma radical, sinó d'espiritualitat. Els temps són difícils i la gent tendeix a recórrer a Déu, que t'ofereix suport i consol.

El que és construir-se una identitat sense referents com els pares. Durant segles, la família s'ha considerat composta per pare, mare i fills. Per descomptat que importa qui és el teu pare i qui és la teva mare, però sempre hi ha una altra mare, una tia o fins i tot una àvia o una altra persona... Hi ha diverses mares si vius en una casa amb dues o tres famílies diferents, i pot passar que el teu pare sigui negligent i altres persones s'ocupin de tu. No sempre és el pare el qui et cuida. Aquesta és la qüestió. Sovint els avis acaben sent els veritables pares.

També és una novel·la sobre l'amistat, entre la Hawa i la Fauzia o entre en Karim i en Badar.

Són amistats diferents. Les dues dones són iguals, una és molt bona estudiant, i l'altra, molt bona en la vida. Es donen suport mutuament, s'estimen. Una amistat sense complicacions. No es tenen en-

“**Amistats diferents**
Crec que l'amistat entre homes és més competitiva que la de les dones”

Sèries mudes
“La meua mare mirava ‘Dallas’ sense so: no entenien l'anglès, i l'atreia el glamur, no el drama”

veja, encara que tinguin habilitats i èxits molt diferents, i no són gaire crítiques entre elles. És una bona amistat. Tens sort amb un amic així. Però entre en Karim i en Badar hi ha una amistat desigual. Un està a punt de graduar-se a la universitat i l'altre és un servent. En Karim es cuida d'ell, li dona llibres i consells, i espera en va una mica de gratitud. Crec que l'amistat entre homes és més competitiva que la de les dones.

Es gràcies que les noies mirin sèries de televisió sense so...

Perquè el que els interessa és l'espectacle, no el drama. Cases precieuses i cotxes grans. La meua mare i les meves germanes solien mirar-les així a altes hores de la nit, sèries americanes, com *Dallas*... S'asseien a veure-les, però abaixaven el volum perquè a la meua mare li agradava fer els seus propis comentaris del que passava. De tota manera, ella no entendia l'anglès. El que les atreïa era el glamur, si és que es pot dir així.

A Canterbury, vostè es cuida del seu propi jardí. Què representa el personatge del jardiner?

N'hi ha alguns, als meus llibres. També m'agrada la gent que crea coses, com els fusters. Escriure és semblant, crees coses del no res. Aquest jardiner és un pont entre generacions, hi ha una saviesa que pot transmetre. Diu a en Badar: no t'involucris, no lluitis, no ets prou fort contra aquestes forces que t'envolten. Aquesta és la veu de la saviesa que hi ha darrere d'ell.●

Cartògrafs de continents

Màrius Serra

El dia de la Mercè es va presentar a la Setmana del Llibre en Català una obra col·lectiva remarcable de 1.487 pàgines, en dos volums: *Literatura catalana de la postmodernitat*, a cura de Jordi Marrugat, Víctor Martínez-Gil i Núria Santamaria, publicat conjuntament per Edicions de la Universitat de Barcelona i el Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'obra, un veritable mapa de la literatura catalana contemporània amb desenes d'articles signats per una cinquantena d'especialistes, sorgeix del congrés homònim, però la reescriptura dels textos va més enllà de les actes i esdevindrà una referència indefugible del panorama literari entre 1968 i 2023. Els tres artífexs, després d'una documentada justificació de la tria del nom de *postmodernitat* per damunt d'altres possibilitats, com l'equívoc *postmodernisme* que en el nostre àmbit cultural xoca amb l'històric *modernisme*, divideixen l'obra en set parts. Una introducció general, que descriu les noves formes i les emmarca en relació amb altres literatures postmodernes occidentals; cinc parts dedicades a la narrativa, la no-ficció, la poesia, la literatura dramàtica o la interconnexió entre l'escriptura i les arts plàstiques, i finalment un estudi sobre la recepció i traducció de les diverses literatures estrangeres al català. L'índex onomàstic frega les cent pàgines i va de la A (un llibre de poesia visual de Joan Palou) a la Zzzzzzzz (un dels llibres d'articles de Quim Monzó), passant per tot cristó.

Més enllà del gavadal d'informació específica pròpia del gènere, amb noms, estils, propostes i interpretacions que intenten abastar la producció literària en una època que la literatura ha perdut la posició que tenia durant la modernitat, l'obra és una reivindicació del paper que ha de tenir la universitat. En aquests temps dominats per creadors de continguts inconti-

No són creadors de continguts, sinó veritables cartògrafs de continents

nents, els estudiosos de la producció literària són cartògrafs de continents. Conscients de remar a contracorrent, els artífexs de l'obra reivindiquen la seva tasca en un paràgraf punyent de la introducció que és, per ell mateix, símptoma de la malaltia i tractament per combatre-la: "Aquesta ordenació del desenvolupament literari modern i postmodern català no és un joc vacu amb etiquetes arbitràries sorgides d'un caprici historicista –com sol dir-se per ridiculitzar la producció acadèmica de coneixement amb una actitud que no és gens habitual en la majoria de cultures, però que es dona amb una abundància insòlita en la catalana, posant seriosament en perill les possibilitats que tenim de créixer intel·lectualment a escala internacional-. Ben al contrari, com hem intentat demostrar, serveix per tenir eines comunitàries i compartides globalment de comprensió d'una realitat sociocultural que les requereix per la seva complexitat".

VERONIQUE DURRUTY / GETTY

anar-se'n a l'Àfrica amb la sensació que està fent una cosa bona. Però també vol passar-s'ho bé mentre sigui allà, són gairebé com unes vacances. Es proposa viure algunes aventures i després tornar a la seva vida corrent. La meua intenció no és dir que això sigui una cosa horrible, pot ser que ho sigui, però no estic dient això. M'interessa més reflectir el que queda després que ella hagi viscut la seva aventura amb un home africà. D'aquí uns anys, ella mostrarà fotografies i dirà: 'M'ho vaig passar bé allà' però això és tot el que significarà per a ella. Tot i això, pot ser que hagi deixat una cosa molt més permanent. No és realment una crítica a les oenagés ni una crítica als turistes. És més aviat preguntar-se quin efecte té aquest fenomen".

Dins l'illa

Alguns homes tanzans mirant el mar a Stone Town, la part antiga de la ciutat de Zanzíbar, capital de l'arxipèlag homònim

D'alguns dels seus personatges uns s'enamora, no creu?

S'ha enamorat d'un personatge? Potser de la Raya? Vostè és casat? Quantes dones té? Alguns dels meus personatges són agradables, mai del tot, però no sé si fins al punt de casar-s'hi.

L'herència és un altre dels temes del llibre...

Les famílies són vulnerables a tota mena de discòrdies quan es reparteix el que deixa la generació anterior, la que se'n va. I el que s'hereta aquí no són diners, sinó ressentiment, ira. Sovint la culpa del pare es transmet als fills i es continua odiant persones que no van tenir res a veure amb el greuge original. Heretar no sempre té a veure amb els diners.

És una novel·la amb grans secrets familiars i sobre com de difi-